

Áttörés helyett lassú változás: Kína digitális jüanja és a geopolitikai törésvonalak

HORVÁTH MARCELL & GORECZKY PÉTER

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Horváth Marcell

Goreczky Péter

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az Intézet weboldalán.

Borítókép forrás: Shutterstock

Horváth Marcell, vezető kutató, MKI

Goreczky Péter, vezető kutató, MKI

ÁTTÖRÉS HELYETT LASSÚ VÁLTOZÁS: KÍNA DIGITÁLIS JÜANJA ÉS A GEOPOLITIKAI TÖRÉSVONALAK

ÖSSZEFOGLALÁS

Peking digitálisjüan-projektje eredetileg egy belső piaci és államszervezési válaszként, illetve a szuverenitási szempontok mentén indult, ám ma már legalább ilyen fontos motivációt jelent a kínai valuta nemzetközi szerepének a növelése, illetve a dollártól való függés csökkentése is. A digitális jegybankpénz emellett a kínai innovátoroknak is előnyt biztosíthat a leendő nemzetközi sztenderdek kialakításában. Az alkalmazása jelenleg nem tűnik olyan forradalmi áttörésnek, amely rövid távon veszélyeztetné a dollár szerepét, sokkal inkább a globális pénzügyi rendszer egyfajta evolúciós ugrásának, amelyben Kína élen jár. A digitális jüan bevezetése önmagában nem változtatja meg azokat az adottságokat, amelyek eddig megakadályozták a hagyományos renminbi szélesebb körű nemzetközi használatát, az egypólusú nemzetközi pénzügyi rendszer nem szűnik meg az egyik napról a másikra – ám úgy tűnik, az alternatívák elkerülhetetlenül megjelennek, mivel abban a fejlődő világ meghatározó gazdaságai is érdekeltek. Ennek során nem egy „jüanblokk” felemelkedéséről, hanem az egymás között egyre inkább a nemzeti valutákban történő elszámolást preferáló országok csoportjáról lehet beszélni. Kína folytatja a szuverenitás megteremtését célzó pénzügyi decouplingot, és a két szuperhatalom gazdaságának a szétválásával nem elképzelhetetlen, hogy a jövőben a pénzügyek jelentik majd az egyik újabb frontvonalat az amerikai–kínai rivalizálásban.

BEVEZETÉS

A digitális fizetőeszköz vagy digitális jegybankpénz (Central Bank Digital Currency, CBDC) a jegybanki világ egyik slágertémája lett az utóbbi években. Szinte minden központi bank foglalkozik vele, és az Atlantic Council legfrissebb adatai szerint már az együtt a globális GDP 98 százalékát adó 137 ország és valutaunió vizsgálja a használatában rejlő lehetőségeket – 49-ben jelenleg tesztelési fázis-

ban tart, több mint tízben pedig már forgalomban is van (a retail és a wholesale megoldásokkal együtt).¹ A globális pénzügyi intézmények – mint a Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund, IMF) vagy a Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank of International Settlements, BIS) – a digitális jegybankpénzre a pénzügyi rendszer lehetséges következő állomásaként tekintenek.

A CBDC-fejlesztések terén az ázsiai jegybankok járnak az élen, részben az innovációra való nyitottságuk, az innováció vezérelte gazdaságpolitikájuk, részben a „későn érkezők” jelentette előny miatt: ugyanis lényegében átugrották a pénzügyi rendszer néhány fejlődési fázisát, és a nyugati világban meghatározó bankkártya helyett a mobil fizetési lehetőségek váltak egyből dominánssá. Kínában például a két technológiai óriás, az Alipay és a Tencent együtt körülbelül 90 százalékos piaci részesedéssel bíró platform-ökoszisztémát épített ki.²

Kína központi bankja 2014-ben kezdett el a digitális nemzeti valuta kifejlesztésén dolgozni, ami hamar felkeltette a nyugati szakemberek figyelmét, mivel az ázsiai ország volt az első, amely a gazdasági nagyhatalmak közül rálépett erre az útra. A pénzügyi innováció jelentőségén túl Peking számára külön motivációt jelentett, hogy a digitális jegybankpénztől a renminbi gyorsabb nemzetközi elterjedését,³ valamint a kínai gazdaság dollárkitettségeinek a csökkenését remélte. Ez utóbbi különösen az Amerikai Egyesült Államok és Kína közti rivalizálás erősödésével vált egyre fontosabb célkitűzésévé. A dollár több mint 80 éve bír központi jelentőséggel a világgazdaság működése szempontjából, ami nagyobb lehetőséget biztosít az USA számára, hogy pénzügyi eszközökkel és szankciókkal gyakoroljon nyomást a geopolitikai ellenlábasaira. Oroszország esete megmutatta, hogy nem csupán az Észak-Koreához vagy Iránhoz hasonló méretű gazdaságok kerülhetnek az ilyen intézkedései célkeresztjébe – ami Kína számára is fontos figyelmeztetés. Ennek megfelelően a geopolitikai megfontolások egyre nagyobb hatással vannak Peking jüanstratégiájára, és a korábbi gazdasági célok helyett ma már többször kerül szóba az esetleges amerikai pénzügyi szankciók hatásainak elkerülése érdekében a korábbi kitettség csökkentése. A kínai digitális jegybankpénz bevezetése a gazdasági megfontolásokon túl ebben a kontextusban, vagyis a pénzügyi szuverenitás megteremtésének a keretében értelmezendő.

1 „Central Bank Digital Currency Tracker”, *Atlantic Council*, 2025. július, <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/>.

2 „Number of Users of Alipay and WeChat Pay in China in 2020, with Forecasts from 2021 to 2025”, *Statista*, 2025. november 27., <https://www.statista.com/statistics/1271130/mobile-wallet-user-forecast-in-china/>.

3 Brunello Rosa és Alessandro Tentori, „The Geopolitical Relevance of Central Bank Digital Currencies” *VoxEU CEPR*, 2021. június 26., <https://cepr.org/voxeu/columns/geopolitical-relevance-central-bank-digital-currencies>.

A DIGITÁLIS JÜAN: CÉLOK ÉS TAPASZTALATOK

A CBDC ötlete számos tényező együttese következtében született meg. Ezek közül a legfontosabb, hogy a Covid19 hatására az addiginál jobban felgyorsult digitalizációval a pénzhasználat is egyre inkább a virtuális térbe költözött át. Emellett a kriptovaluták (például a bitcoin) és a legnagyobb technológiai vállalatok (big tech cégek) „pénzkibocsátási” ambíciói is egyre jelentősebbé váltak. Ezek a változások globális szinten kérdőjelezték meg a monetáris szuverenitást, így a jegybankok is saját megoldást kezdtek kidolgozni. Abból indultak ki, hogy a szuverenitás fenntartásához szükség van arra, hogy a jegybankpénzt digitálisan is lehessen birtokolni, valamint legyen egy, a meglévő digitális csatornákat szükség esetén helyettesítő fizetési rendszer.⁴

Habár a big tech cégek fejlődése és elterjedése gyors innovációt és széles körű hozzáférést eredményezett, ugyanakkor koncentrációs és felügyeleti kockázattal is járt, ugyanis a fizetési adatok, a fogyasztói kapcsolatok és a kiegészítő pénzügyi szolgáltatások egy része „zárt” platformlogikába rendeződött, továbbá az Alipay és a Tencent duopóliuma bizonyos kereskedelmi bankokat meg is kerüli. Így a digitális jüan (e-CNY) Kínában nem pusztán egy fintechkísérlet, hanem állami kapacitásépítés, vagyis a digitális fizetési infrastruktúra, a pénzhez kapcsolódó adatok és a technikai szabványok feletti szuverenitás erősítése is. A belső pénzügyi rendszerre vonatkozó kínai motivációknak több rétege fedezhető fel: egyrészt a stabilitás biztosítása, másrészt az innováció ösztönzése, harmadrészt a digitális adat- és szabványszuverenitás megerősítése is közéjük tartozik.

Ennek megfelelően a cél a platformdominancia kezelése, így a felügyelet és a kontroll erősítése a fintechszektor felett, valamint a verseny- és a rendszerkockázat csökkentése. További szempont az állam által történő kormányozhatóság és a gyorsabb válságkezelés. A CBDC-vel a hatóságok pontosabb (felügyeleti) képet kaphatnak a pénzforgalmi mintázatokról, és válsághelyzetben gyorsabban tudnak célzott intézkedéseket (pl. támogatások, utalványok digitális kifizetését) végrehajtani. Az e-CNY egyik kommunikált célja hogy a készpénzszerű, állami pénz digitális megfelelője legyen, amelynek a szolgáltatásába beletartozik az offline (tehát az internetelérés nélküli) fizetés is. Ez egyszerre szolgálja az inklúziós narratívát és a nemzetbiztonsági logikát, vagyis azt, hogy legyen egy olyan

4 Boros Eszter és Horváth Marcell, „Digitális jegybankpénz: a következő pénzforgalom. Digitális jegybankpénzek a geopolitika dimenziójában”, *Corvinus Kutatások*, 2023. május 25., https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/8210/1/PSZ_2022_4_2.pdf.

alternatív fizetési mód, amely válságok, hálózati zavarok esetén is működtethető, és nem a magánplatformok üzleti prioritásaitól függ.⁵ A fizetési adatokhoz való hozzáférés stratégiai erőforrást jelent, míg a mobil fizetési architektúra, az azonosítás, az offline megoldások és az interoperabilitási protokollok szabványait később exportálni lehet, mivel modellként jelenhetnek meg harmadik országok számára.

Az e-CNY jelenleg a világ legnagyobb léptékű élő CBDC-pilotja. A programot már 17 tartományi régióban, több szektorban is bevezették, és a kínai jegybank (People's Bank of China, PBoC) legfrissebb nyilvános összesítései szerint 2025 végéig 3,48 milliárd tranzakcióra került sor, 16,7 billió jüan (2,4 billió amerikai dollár) értékben, ami több mint 800 százalékos ugrás 2023-hoz képest, de még mindig csak a töredéke a teljes mobilfizetési volumennek.⁶ Így a PBoC a jelentős növekedés ellenére is további ösztönző lehetőségeket keres az alkalmazás szélesebb körű elterjesztése érdekében. A 2026. január 1-jétől a walletben tartott (érintésmentes fizetést biztosító) e-CNY a látra szóló betétekhez hasonlóan kamatozhat, ami a „digitális készpénz” jellegéről a „digitális betétként” játszó szerepére helyezheti át a hangsúlyt.⁷ Ez gyorsíthatja az elfogadását, ugyanakkor versenyhelyzetet teremt – ami pedig érzékeny kérdésnek számít a banki forrásgyűjtés és a pénzügyi stabilitás szempontjából, vagyis pontosan azokon a területeken, amelyeken a kínai állam a kontrollt és a felügyeletet tovább kívánja erősíteni.

Ugyanakkor jelenleg az a tapasztalat, hogy a lakosság körében az e-CNY elterjedése korlátozott, a használata pedig a teljes kínai digitális fizetési piachoz (óriásplatformokhoz) képest csekély maradt, és inkább kiegészítő jelleggel működik. Ez két dolgot jelez: egyrészt azt, hogy a PBoC eddig inkább infrastruktúrát épített és felügyeleti lehetőséget teremtett, s nem agresszív módon „lecserélte” a jól működő piaci rendszert. Másrészt a pilotok fő értéke a technológiai és az intézményi tanulás, valamint a nemzetközi terjeszkedés szempontjából még fontosabb feladat, a határon átnyúló fizetéseknél történő felhasználás előkészítése. A határon átnyúló digitális jegybankpénzplatformok a jövőben kiküszöbölhetik

5 Amanda Lee, „China Digital Currency to »Provide Backup« for Alipay, Tencent's WeChat Pay if »Something Happens« to Internet Giants”, *South China Morning Post*, 2021. március 26., <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3127136/china-digital-currency-provide-backup-alipay-tencents-wechat>.

6 Marc Jones, „China-Led Cross-Border Digital Currency Platform Sees Surge”, *Reuters*, 2026. január 16., <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/china-led-cross-border-digital-currency-platform-sees-surge-2026-01-16/>.

7 „China's Digital Yuan to Become Interest-Bearing Next Year, State Broadcaster Says”, *Reuters*, 2025. december 29., <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/china-issue-digital-yuan-management-action-plan-2025-12-29/>.

a multilaterális fizetési megoldások eddigi hiányát, leküzdhetik azok korlátait, ami gyökeres változás lenne az USA-központú levelező banki rendszerhez képest. Az új modellhez tartozik például a Kína által vezetett mBridge nevű projekt is. A digitális valuták tehát óhatatlanul bekerülnek a geopolitikai térbe.

Több kínai nyilatkozat is arra utal, hogy Peking geopolitikai téren is szerepet szán a (digitális) valutájának, amely különösen felértékelődött az orosz-ukrán háború kirobbanását követően. Csou Hsziao-csuan, a PBoC volt elnöke arról beszélt, hogy a SWIFT helyettesítése megoldható, és az alternatív csatornák a szélesebb körben bevezetett szankciók következtében egyre inkább előtérbe kerülnek.⁸ Bár szerinte a digitális jüannak nem a dollár leváltása a célja, hanem a jüan nemzetköziesítésének és a regionális együttműködéseknek az elősegítése, az mégis komoly szerepet kaphat az amerikai valutától való függetlenedési folyamatban.⁹

A digitális jegybankpénzek fejlesztésének az aktuális lépései egyszerre zajlanak a többpólusú világtrend kialakulásával, azon belül is egy új, keleti pólus felemelkedésével, és végső soron egy USA–Kína-versenyre épülő globális berendezkedés lehetőségét erősíthetik. A globális pénzügyi rendszer két nagy (nyugati–keleti) részre tagozódása így közép- és hosszú távon is ott szerepel a reális alternatívák között.

NEMZETKÖZI PÉNZÜGYEK ÉS GEOPOLITIKA

A 21. századra a pénzügyek a szankciók vagy a tartalékbefagyasztások révén egyre inkább a geopolitika részévé váltak. A dolláralapú, összekapcsolt világban ezért fontos lehet olyan alternatív megoldások alkalmazása, amelyek nem az amerikai valutához kötöttek. Ugyanis jelenleg a világ fizetési tranzakcióinak a nagy része egy olyan rendszeren halad át, amelyre az Egyesült Államoknak jelentős befolyása lehet, így a globális bankok a dollárkitettségek miatt lényegében igazodási kényszerben vannak. A dollárhoz és az amerikai pénzügyi rendszerhez való hozzáférés korlátozása mint elrettentő intézkedés a George W. Bush elnök által a terror ellen megindított harc egyik mellékágát jelentette. Az azóta eltelt évek során az amerikai pénzügyi adminisztráció még szofisztikáltabb mechanizmusokat alkalmazott önálló csapásmérő eszközként. A kezdeti, a terrorista szervezetek

8 „SWIFT Not Irreplaceable, but Substitution Requires Considerable Preparation: Former PBC Shief”, [Global Times, 2022. április 16., <https://www.globaltimes.cn/page/202204/1259475.shtml>].

9 „Digital Yuan Won't Replace Dollar, Ex-Bank of China Chief Says”, Bloomberg, 2021. május 22., <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-05-22/digital-yuan-won-t-replace-dollar-ex-bank-of-china-chief-says>.

finanszírozásának a megszüntetését célzó elképzelésből idővel a terroristákat támogató államokkal szembeni fellépés, majd pedig az ellenségesnek minősített országok elleni hatékony stratégia bontakozott ki. E folyamatnak az egyik példáját láthattuk, amikor az amerikai pénzügyi felügyelet 2014-ben a francia BNP Paribast rekordmértékű, 8,9 milliárd dolláros bírsággal büntette, mert az megsértette az Iránnal, Szudánnal és Kubával szemben kirótt amerikai szankciókat.¹⁰ Az világos üzenetet jelentett a globális bankrendszer számára, hogy bírságot kaphatnak, és akár a dollárhoz való hozzáférésüket is veszélyeztetik, amennyiben az USA ellenségeivel üzletelnek. A SWIFT-rendszernek jelenleg több mint 11.500 csatlakozott intézménye van világszerte, és Washington ezt a privilégiumot rendszeresen fel is használja szankciókra, exportkontrollra vagy bankközi hozzáférés korlátozására. A legutóbbi ilyen esetként érdemes megemlíteni, hogy az Oroszország elleni szankciós csomag részeként az orosz pénzügyi rendszert elvágták a dollárhoz való hozzáféréstől, és lekapcsolták a SWIFT-rendszerrel is, továbbá befagyasztották az orosz jegybank külföldön tárolt vagyonát.

A pénzügyek már régóta a geopolitika részét képezik, és a határon átnyúló digitális pénz két új dimenzióval bővítheti a két terület viszonyát. Egyrészt a technológiai innovációval, vagyis a gyorsabban skálázható, szoftveres infrastruktúrával, másrészt a szuverenitási kérdéssel, mivel a szabvány- és az adatversenyben a „ki építi a csatornát?” stratégiai kérdéssé válik. Kína már a technológiai verseny kibontakozását megelőzően előrelátónak bizonyult, amikor a pénzügyi technológiának mint a megújuló energia melletti másik technológiai kulcsterületnek a fejlesztésébe kezdett. Jelentős erőforrásokat fordított a digitáispénz-projektre, miután felismerte, hogy aki elsőként épít ki működő CBDC-ökoszisztémát, az az interoperabilitási protokollok, a wallet megoldások és a kiberbiztonsági rutinok révén komoly előnyhöz jut. Ez a fölény pedig nemcsak monetáris, hanem iparpolitikai és normatív jellegű is, mivel a „digitális szuverenitás” narratíváját egy exportálható infrastruktúrával köti össze. Az USA erőssége a dollár hálózati hatása és a tőkepiacok mélysége marad, de a hálózatépítésben Kína gyors demonstrációkra képes.

A több jegybankot érintő, határon átnyúló platformok közül geopolitikai szempontból az mBridge a legérdekesebb. Ez a wholesale típusú fizetési kezdeményezés a BIS, valamint a kínai, a hongkongi, a thaiföldi és az emírségekbeli jegybankok közös pilotprojektjeként indult, de az idő előrehaladtával számos

¹⁰ Edward Fishman, *Chokepoints. How the Global Economy Became a Weapon of War* (Elliott & Thompson Limited, 2025), 64–114.

ország jegybankja – többek között megfigyelőként a Magyar Nemzeti Bank is¹¹ – csatlakozott hozzá. A projekt 2024 közepére elérte a minimálisan életképes termék (Minimum Viable Product, MVP) státuszt (azaz gyorsan kiléphetett a piacra, mert a felhasználók számára legszükségesebbnek minősülő feltételek megvalósultak), 2026 januárjára pedig már 55 milliárd dollár feletti volt az mBridge-en keresztül – túlnyomóan e-CNY-vel (95%) megvalósított – tranzakciók összértéke. A BIS-nek a 2024-es háttérbe lépése azt jelzi, hogy ilyen fejlesztések a geopolitikai törésvonalak mentén is szerveződhetnek.

Kiemelendő, hogy az Egyesült Arab Emírségek a saját Digital Dirham nevű programját is összekapcsolja az mBridge-dzsel: 2025 novemberében került sor a digitális dirhammal végrehajtott első kormányzati tranzakcióra, amelyet szélesebb állami és piaci használat követ.¹² A felsorolt lépések nem váltják ki a dollár alkalmazását, de növelik a választási lehetőséget, ami csökkenti a dolláralapú csatornák politikai kizárólagosságát.

MESSZE MÉG A „GLOBÁLIS” RENMINBI

Pekinget több külső tényező is a digitális jüan fejlesztésére és bevezetésére motiválta, amelyek közül az egyik a kínai valuta nemzetközi szerepének a növelése. Az ország gazdasága már hosszú ideje a meghatározó szereplője a világkereskedelemnek, a vezetőinek pedig a régi célkitűzése, hogy a kínai fizetőeszköz használata is tükrözze ezt. 2009 óta Peking számos lépést tett annak érdekében, hogy a renminbi használata jobban elterjedjen a nemzetközi gazdasági életben, és minél több állam használja tartalékdevizának azt. Többek között offshore piacokat hozott létre a fizetőeszköze számára, könnyítette a kínai értékpapírokhoz való hozzáférést, illetve gördülékenyebbé tette a nemzetközi átutalásokat. A fejlődő országokkal folytatott kereskedelmi kapcsolatok bővülésétől a kínai vezetés szintén azt reméli, hogy az elősegíti a renminbi nagyobb arányú használatát a határon átnyúló tranzakciókban. A fizetőeszköz „nemzetköziesítésével” Peking azt is el kívánja érni, hogy csökkenjen a kínai gazdaságnak az amerikai dollártól és a dolláralapú nemzetközi fizetési és elszámolási rendszertől való függése – ami a két ország romló kapcsolata alapján egyre sürgetőbbé válik Kína számára.

11 „Fintech és digitalizációs jelentés”, Magyar Nemzeti Bank, 2024 július, <https://www.mnb.hu/letoltes/fintech-e-s-digitaliza-cio-s-jelente-s-2024-hun-0719-2.pdf>.

12 „Ministry of Finance and Dubai Finance Conduct First Government Transaction Using Digital Dirham”, United Arab Emirates Ministry of Finance, 2025. november 11., <https://mof.gov.ae/en/news/ministry-of-finance-and-dubai-finance-conduct-first-government-transaction-using-digital-dirham/>.

Peking eddigi erőfeszítései azonban még nem hozták meg az áttörést. Habár a renminbi szerepe Kína nemzetközi kereskedelmi tranzakcióiban növekszik, ami valamelyest csökkenti a dollárnak való kitettséget, ám a globális súlya érdemben az elmúlt években nem változott. 2020 decemberében a nemzetközi fizetési tranzakciók 1,88 százaléka történt a kínai valutában, és 2025 decemberére ez az arány mindössze 2,73 százalékra emelkedett – szemben a dollár 50,49 százalékos,¹³ az eurózónán belüli átutalásokon kívül pedig az 58 százalékot is meghaladó részesedésével. Kína a tartalékvaluta-szerep tekintetében még ennyit sem tudott előrelépni: a renminbi 2020 első és 2025 harmadik negyedévében gyakorlatilag ugyanannyit, 1,9 százalékot tett ki a világ tartalékvalutái között, míg a dollár megőrizte az 57 százalék feletti arányát. Márpedig Hszi Csin-ping elnök egy 2024-es beszédében, amelyet nemrég hoztak nyilvánosságra, egyértelműen amellelt szállt síkra, hogy az országnak egy erős valutát kell létrehoznia, amely széles körben elterjed a nemzetközi kereskedelemben, a befektetések terén és a devizapiacokon, valamint globális tartalékvalutává válik.¹⁴

Abban, hogy a renminbi súlya a nemzetközi gazdasági életben továbbra is viszonylag csekély, több tényező is közrejátszik: az IMF SDR-kosarában szereplő (igény szerint szabadon használható) valuták közül egyedül az nem teljesen konvertibilis, a kínai tőkepiacok pedig még mindig fejletlenebbek, mint az amerikai társaik. A kínai vezetés továbbra is korlátozza a tőke be- és kiáramlását, és a jegybank kontroll alatt tartja a nemzeti valuta árfolyamát. A gyakorlat megmutatta, hogy egy nemzeti fizetőeszközből nem válik automatikusan népszerű tartalékvaluta csupán attól, hogy a kibocsátó ország jelentős súlyt képvisel a világgazdaságban. Ahhoz ugyanis kimondottan fontos a fizetőeszköz iránti bizalom és az, hogy a valuta könnyen elérhető és teljesen konvertibilis legyen. A kínai pénzügypolitika sajátosságai miatt a renminbi kockázatokat hordoz magában, és így nem valószínű, hogy globális pénzügyi zavarok idején a külföldi befektetők biztonságos „menedéknek” tekintenek az ázsiai ország valutáját.

13 „RMB Tracker. Monthly Reporting and Statistics on Renminbi (RMB) Progress towards Becoming an International Currency”, *Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*, 2026. január 22., https://www.swift.com/sites/default/files/files/rmb-tracker_january-2026.pdf.

14 „Inside China's \$50 Trillion Plan to Dethrone the Dollar”, *European Business Magazine*, 2026. február 2., <https://europeanbusinessmagazine.com/business/why-xi-wants-the-renminbi-to-become-a-global-reserve-currency/#currency-infrastructure>.

ALTERNATÍV NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI HÁLÓZAT A LÁTHATÁRON?

Kína nem csupán a digitális jegybankpénztől várja a dollárkitettsége csökkenését, hanem részint saját tranzakciós hálózatot épít, részint más országokkal igyekszik valuta-együttműködéseket kialakítani. Kína már 2015-ben elindította a saját, China International Payment System (CIPS) nevű pénzügyi tranzakciós hálózatát, annak mérete és jelentősége azonban továbbra sem hasonlítható a SWIFT-éhez. A 2026. februári adatok szerint a CIPS-hez 193 közvetlenül és 1.573 közvetetten kapcsolódó pénzügyi intézményt tartanak nyilván, januárban pedig átlagosan napi 772 milliárd jüan körüli összeg folyt át a rendszeren (ez nagyjából 110 milliárd dollárnak felel meg).¹⁵ A SWIFT-ről nem érhetők el ennyire naprakész és pontos adatok, és a napi értékforgalmat sem publikálják, de – amint korábban már arról szó volt – több mint 11.500 tagot számlál.¹⁶

Ami a nemzetközi együttműködést illeti, Afrika lehet az egyik olyan régió, ahol Kína sikereket érhet el a renminbi használatának a kiterjesztésében.¹⁷ Egyre több afrikai ország köt ugyanis megállapodást Pekinggel a kínai valutának a kereskedelmi és a pénzügyi tranzakciók terén történő használatáról. Talán még komolyabb lehetőséget jelent a BRICS-országok csoportja, amely formációban ugyanis ott vannak a fejlődő világ legnagyobb gazdaságai, amelyek célul tűzték ki a dolláralapú nemzetközi pénzügyi rendszertől való függés csökkentését. A BRICS idei elnöki posztját betöltő India jelezte, hogy prioritásként kezeli egy, a tagállamok nemzeti valutáit összekötő átutalási rendszer kialakítását, amely a tagállamok egymással összehangoltan működő digitális jegybankpénzeire épülne.¹⁸ Ezzel a szervezet a közös új valuta kibocsátása helyett az infrastruktúra-fejlesztésre helyezte a hangsúlyt, ami sokkal pragmatikusabb és józanabb célkitűzés, és nem értelmezhető a dollárral szembeni közvetlen kihívásként. Ennek már csak azért is jelentősége van, mert Donald Trump 100 százalékos vámmal fenyegette meg az országcsoport tagjait, amennyiben új tartalékvalutát hoznának létre.

15 „CIPS Worldwide Participants”, *Cross-Border Interbank Payment System*, 2026. február 28., <https://www.cips.com.cn/en/index/index.html>.

16 „Swift Traffic Highlights”, Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, hozzáférés: 2026. február 28., <https://www.swift.com/about-us/swift-traffic-highlights>.

17 Jevans Nyabiage, „China Looks to Africa as Testing Ground for Global Roll-out of Yuan”, *South China Morning Post*, 2026. július 16., <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3318388/china-looks-africa-testing-ground-global-roll-out-yuan>.

18 Jaspreet Kalra, „India’s Central Bank Proposes Linking BRICS’ Digital Currencies, Sources Say”, *Reuters*, 2026. január 19., <https://www.reuters.com/world/india/indias-central-bank-proposes-linking-brics-digital-currencies-sources-say-2026-01-19/>.

Az amerikai elnök reakciója mindenesetre jól mutatja, hogy az USA egyre érzékenyebb mindenre, ami a dollár globális hegemoniáját gyengítheti. Az Egyesült Államok egyébként egészen más stratégiát követve készül a digitális valuták korszakára: Washington ugyanis a dolláralapú digitális jegybankpénz helyett a magánszektor stabil coinjait (kriptovalutáit) favorizálja. A célja az, hogy az amerikai szabályozói felügyelet keretei között működő digitális eszközök révén sikerüljön megőrizni a dollár globális vezető szerepét a pénzügyi innováció új korszakában.

KÖVETKEZTETÉSEK

Az eddigiekből látható, hogy az e-CNY ötlete eredetileg belső piaci és államszervezési válaszként, illetve szuverenitási szempontok mentén született, de a regionális és a multilaterális digitális jegybankpénzplatformokhoz való kapcsolódási lehetősége révén a fizetési infrastruktúra kérdését a geopolitikai verseny részévé tette. Mindez azért is jelent nagy kihívást a dollárrendszerre nézve, mert közvetlen, gyors és olcsó fizetési megoldásként középtávon vonzó alternatíva lehet. A használata egyes szereplők számára nemcsak csökkentheti a dollárfüggő csatornák kizárólagosságát, hanem lehetővé teheti a szankciók megkerülését is – egyúttal óriási információs bázist is nyújtana Kínának, tekintettel a pénz új, információhordozó funkciójára.

Ezen túlmenően Peking az innovátorok előnyével rendelkezhet a leendő nemzetközi sztenderdek kialakítása során, az ázsiai partnereivel kialakítandó együttműködési platformok pedig kiváló lehetőséget biztosítanak az elképzelések tesztelésére. Ugyanakkor rövid távon nem várható a dollárhegemonia leváltása, de mindenképpen repedések jelentek meg a rendszeren, és Kína elkezdte építeni a régiós fizetésirendszer-hálózatokat, amelyek nemcsak a dolláralapú kifizetésekre, hanem hosszú távon a pénzügyek jövője szempontjából is alternatívát kínálhatnak.

A kínai digitális jegybankpénz története alapján elmondható, hogy a bevezetése önmagában nem változtatja meg azokat az adottságokat, amelyek eddig megakadályozták a hagyományos renminbi szélesebb körű nemzetközi használatát. A digitális jegybankpénz várhatóan abban az esetben fogja látványosan megnövelni a jüan szerepét a nemzetközi pénzügyi tranzakciókban, ha az ország vezetése folytatja a pénzpiacok reformját, és teljes mértékben megszünteti

a tőkeáramlásokat érintő korlátozásokat, aminek azonban egyelőre semmi jele. Amíg ez nem történik meg, addig a dollár globális tartalékvalutaként betöltött pozícióját a digitális jüan bevezetése sem fogja meggingatni.

Az akadályok és a korlátok ellenére a változás iránya egyértelmű – és ez a változás mindenképpen figyelmet érdemel. Az egypólusú nemzetközi pénzügyi rendszer nem szűnik meg az egyik napról a másikra, ám úgy tűnik, az alternatívák elkerülhetetlenül megjelennek, mégpedig azért, mert nem csupán az USA első számú geopolitikai ellenlábasa, Kína érdekelt bennük, hanem a fejlődő világ meghatározó gazdaságai is. Sőt, az Európai Unióban is már évekkel ezelőtt felmerült a saját nemzetközi pénzügyi tranzakciós csatorna létrehozásának a gondolata,¹⁹ a legújabb transzatlanti feszültségek pedig tovább növelhetik a szuverenitás iránti igényt ezen a téren. Ugyanakkor arról sem lehet beszélni, hogy egy kétpólusú nemzetközi pénzügyi rend kezdene kialakulni, és azon belül valamiféle jüanblokk lenne felemelkedőben – ma még az egymás között egyre inkább a nemzeti valutákban történő elszámolást preferáló országok csoportjáról lehet beszélni. Peking érzékeli, hogy a dollár ragyogása az amerikai szankciós politika következtében némileg megkopott, és ezt kihasználva igyekszik a saját valutáját mindinkább előtérbe helyezni.

Kína részéről tehát a szuverenitás megteremtését célzó pénzügyi decoupling zajlik, amely tekintetében Peking nem az amerikai lépésekre reagál, mint a vámháború során, hanem elsőként lép. Washingtonnak a téma iránti érzékenysége viszont azt vetíti előre, hogy az Egyesült Államok nem fogja megvárni, amíg a dollár globális dominanciája közvetlenül is veszélybe kerül, hanem valószínűleg a technológiai versenyfutáshoz hasonlóan ez esetben is a szankciós politika révén igyekszik majd visszafogni minden rivális valuta vagy alternatív tranzakciós és elszámolás rendszer túlzott felemelkedését. Hogy az USA és Kína között zajló kereskedelmi háború mindezidáig nem csapott át pénzügyi háborúba, annak az egyik oka az, hogy Washington még nem érzi közvetlen veszélyben a dollár globális dominanciáját, a másik pedig az, hogy a két gazdaságot még mindig nagyon sok szál köti össze, így a szankciók – és Peking várható ellenlépései – meglehetősen fájdalmasak lennének az amerikai vállalatok számára is. A rossz hír az, hogy a két gazdaság szétválásával folyamatosan csökkeni fog ez a visszatartó erő, és így egyáltalán nem elképzelhetetlen, hogy a jövőben a pénzügyek jelentik majd az egyik újabb frontvonalat az USA–Kína–rivalizálás terén.

19 Jo Harper, „Maas Wants End to US Dominance”, *Deutsche Welle*, 2018. augusztus 8., <https://www.dw.com/en/germany-urges-swift-end-to-us-payments-dominance/a-45242528>.

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**